

Program sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi za razdoblje od 2021. do 2024. godine

I. UVODNO:

Vlada Republike Hrvatske od 2015. godine – kroz primjenu dva Programa sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi, koji su se Programi odnosili na razdoblje od 2015. do 2016. godine i razdoblje od 2017. do 2020. godine¹ – kontinuirano pomaže učenicima i studentima pomorskih škola i fakulteta u pronalasku plovidbene prakse čije je pohađanje obvezatno u svrhu stjecanja časničkih zvanja u pomorstvu.

Nakon završenog formalnog dijela obrazovanja, a prije ulaska u svijet rada, za stjecanje stručne pomorske kvalifikacije, uz teorijsku, potrebno je zadovoljiti i praktičnu komponentu osposobljenosti, koju budući pomorci stječu upravo pohađanjem obvezatne plovidbene prakse.

Međunarodnom konvencijom o standardima za obuku, izdavanje potvrda i vršenje brodske straže pomoraca, 1978., kako je izmijenjena i dopunjena (Narodne novine, Međunarodni ugovori, broj 1/92; u daljnjem tekstu: STCW Konvencija) te Pravilnikom o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca (Narodne novine, broj 130/13, 45/14, 124/15, 72/16, 69/18, 77/18 – ispravak i 85/21; u daljnjem tekstu: Pravilnik o zvanjima i svjedodžbama) propisano je kako glavni uvjet za stjecanje časničkih zvanja u pomorstvu podrazumijeva, u pravilu, 12 mjeseci plovidbene službe u svojstvu vježbenika palube, vježbenika stroja ili vježbenika elektrotehnike prema unaprijed definiranim programima, od kojih najmanje šest mjeseci mora biti odrađeno na brodovima u međunarodnoj plovidbi.

Vlada Republike Hrvatske je još 2015. godine detektirala kako u Republici Hrvatskoj, velik broj osoba koje završe formalan dio obrazovanja pri pomorskim školama i fakultetima, ne može ispuniti taj nužan preduvjet vježbeničke prakse potrebne za ulazak u svijet rada zbog snažne konkurencije „jeftine“ pomoračke radne snage iz trećih država.

Navedeno dugoročno može imati štetne posljedice po hrvatsko gospodarstvo u vidu smanjenja broja kvalificiranih i osposobljenih pomoraca kojih Republika Hrvatska trenutno broji oko 22.000,00; a koji u međunarodnoj plovidbi uprihođuju više od 3.000.000.000,00 kuna godišnje od čega gotovo 90 posto prihoda troše u Republici Hrvatskoj te kroz razne namete na potrošnju, u državni proračun Republike Hrvatske, okvirno godišnje uplaćuju iznos veći od 1.000.000.000,00 kuna.

Slijedom navedenog, Vlada Republike Hrvatske nastavlja snažno motivirati hrvatske učenike i studente na izbor pomorskih zanimanja te stoga, pored programa stipendiranja učenika i

---

¹ Program sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi za 2015. i 2016. godinu, Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj dana 17. prosinca 2014. godine, dok je Program sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi za razdoblje od 2017. do 2020. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj dana 4. kolovoza 2017. godine.

studenata pomorskih škola i fakulteta koji provodi ministarstvo nadležno za poslove pomorstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), nastavlja i s poticanjem obvezatnog vježbeničkog staža te donosi novi Program sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

II. OCJENA STANJA:

90 % vanjske trgovine i 40 % unutarnje trgovine Europske unije odvija se morskim putem.²

Školovan i stručan kadar te snažan know-how u pomorskim zanimanjima, kompetitivna je prednost u pomorstvu na čijem razvoju želi raditi ne samo Republika Hrvatska, već i cijela Europska unija pa je održavanje i poboljšanje stručnih znanja europskih pomoraca te zaštita i promicanje zapošljavanja europskih, u odnosu na pomorce iz trećih država, zajednički cilj svih država članica Europske unije.

Snažan poticaj mladom pomorskom kadru potreban je obzirom da su se uslijed dugotrajne svjetske krize u pomorstvu koja je započela i traje još od 2008. godine; kao glavni davatelji radne snage sa svojom niskom cijenom rada istaknule treće države svijeta poput Filipina, Indije, Rusije i Ukrajine koje i danas imaju primat u strukturi ukupnog svjetskog pomorskog kadra.

Pandemija virusa COVID-19 dodatno je utjecala na teškoće u pomorstvu i otežala ukrcaj svim članovima posade, bilo već kvalificiranim pomorcima, bilo vježbenicima palube, stroja i elektrotehnike čiji je ukrcaj, dodatno otežan u okolnostima pandemije obzirom da vježbenici nisu kategorija radnika na brodu koja ulazi u minimum posade potrebne za sigurno upravljanje brodom već se radi o nekvalificiranoj radnoj snazi koja zahtijeva mentorski nadzor i rad pa se u ovim otežanim okolnosti poslovanja, brodari još teže odlučuju na njihovoj ukrcaj.

Dodatno, prema podacima s kojima raspolaže Ministarstvo, u hrvatskim pomorskim školama godišnje maturira oko 300 nautičara i strojara, dok na pomorskim fakultetima diplomira oko 200 studenata istog usmjerenja. Takav godišnji broj novih, mladih pomoraca nadilazi potrebe hrvatskih brodara, međutim, pomorci se, prirode svog posla radi; i obrazuju zbog rada u međunarodnim okolnostima i vodama diljem svijeta koje uz hrvatske, održavaju i drugi brodari u čemu se najbolje odražava međunarodnopravni karakter čitavog pomorstva koje čini neizostavan dio međunarodne trgovine.

Slijedom svega naprijed navedenog, Vlada Republike Hrvatske je i u prethodnim razdobljima kroz programe sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi snažno podupirala ukrcaj hrvatskih vježbenika na pomorske brodove što je rezultiralo izrazito pozitivnim učinkom na pomorsko tržište rada, obzirom su hrvatski brodari zbog provedbe navedenih, povećali broj ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike – hrvatskih rezidenata (u daljnjem tekstu: hrvatski vježbenici), gotovo do maksimuma kapaciteta, dok se ukrcaj istih putem drugih brodara u međunarodnoj plovidbi uspješno sufinancirao sukladno odredbama Pravilnika o pokriću troškova plaća i doprinosa vježbenika („Narodne novine“, broj 97/19).

Ovim Programom Vlada Republike Hrvatske nastavlja snažno motivirati hrvatske vježbenike u obavljanju plovidbene službe koja predstavlja preduvjet za stjecanje časničkih zvanja u pomorstvu te čini obvezatan dio njihova školovanja; te pravne sigurnosti radi, objedinjuje

---

²[https://eurlex.europa.eu/summary/chapter/maritime affairs and fisheries.html?locale=hr&root default=SUM1_CODED%3D02](https://eurlex.europa.eu/summary/chapter/maritime%20affairs%20and%20fisheries.html?locale=hr&root%20default=SUM1_CODED%3D02) (od 12. listopada 2021. godine)

postojeće sustave subvencioniranja ukrcaja hrvatskih vježbenika, u jedan jedinstven i transparentan sustav subvencioniranja vježbeničkog staža u pomorstvu.

Nadalje, prosječan trošak ukrcaja vježbenika na brod u međunarodnoj plovidbi iznosi od 2.550,00 USD do 2.800,00 USD u okolnostima pandemije virusa COVID-19, odnosno od 16.065,00 kuna do 17.640,00 kuna po vježbeniku mjesečno, dakle, između 535,00 i 588,00 kuna dnevno.³ Troškovi ukrcaja vježbenika, uključuju troškove plaće, hranarine, mentorskog rada, osiguranja, zaštitne odjeće i putovanja do i sa broda.

Ovim Programom osigurat će se sufinanciranje dijela naprijed opisanih ukupnih troškova ukrcaja hrvatskih vježbenika palube, stroja i elektrotehnike i to na brodovima koji viju zastave država članica Europske unije⁴ čime se osigurava visoka kvaliteta obvezatne vježbeničke obuke i razvoj školovanog i stručnog kadra u pomorskim zanimanjima obzirom se na istim brodovima primjenjuju europski, visoko razvijeni standardi sigurnosti plovidbe, zaštite života i rada na brodu.

Motiviranjem obavljanja vježbeničkog staža koji predstavlja završetak obrazovnog procesa pomoraca prije prvog ulaska u svijet rada, Republika Hrvatska će doprinijeti razvoju časničkih zvanja u pomorstvu, olakšati pristup njihovom prvom zaposlenju te pridonijeti rastu broja novih, potpuno kvalificiranih hrvatskih pomoraca, spremnih i osposobljenih za ulazak u svijet rada.

III. PRAVNI OKVIR:

Prema Komunikaciji Komisije C (2004) 43 – Smjernice Zajednice o državnim potporama za pomorski promet (SL C 13, 17.1.2004.) (u daljnjem tekstu: Smjernice), potpore za obučavanje pomoraca, ne smatraju se državnim potporama.

Sukladno točki 7. odlomku 2. Smjernica, programi kojima država podupire obučavanje pomoraca ne smatraju se potporama zbog svoje općenite prirode (bilo stručne bilo akademske).

Temeljem ovog Programa, subvencije se dodjeljuju isključivo u svrhu podupiranja školovanja pomoraca kroz subvencioniranje njihove vježbeničke prakse odnosno praktičnog dijela njihova obrazovnog procesa koji čini obvezatan dio školovanja u svrhu stjecanja svjedodžbi o osposobljenosti pomorca te koja je praksa ključan preduvjet, uz završen teorijski dio formalnog obrazovanja (srednjoškolskog ili visokoškolskog), za stjecanje pune kompetentnosti za rad na brodu bez koje nije moguće pristupiti tržištu rada pomoraca i ishoditi svjedodžbe o osposobljenosti.

Program se odnosi na subvencioniranje obveznog dijela školovanja pomoraca te se njime motivira obavljanje stručne prakse u svrhu stjecanja praktične komponente obrazovanja bez koje pomorac ne može konkurirati na tržištu rada.

IV. CILJEVI PROGRAMA:

Slijedom svega naprijed navedenog, ciljevi ovog Programa su kako slijede:

---

³ Prema statistici hrvatskih brodara.

⁴ Samo iznimno i na brodovima koji viju zastave trećih država, ako je isto opravdano objektivnim kriterijima, kao što je nedostatak slobodnih mjesta na brodovima država članica Europske unije, sukladno odredbama Komunikacije Komisije C (2004) 43 – Smjernice Zajednice o državnim potporama za pomorski promet (SL C 13, 17.1.2004.).

1. stvaranje motivirajućih uvjeta za izbor pomorskih zanimanja
2. pomoć hrvatskim pomorcima pri završetku obrazovnog procesa koji je preduvjet za stjecanje časničkih zvanja u pomorstvu
3. poticaj brodarima na ukrcaj hrvatskih vježbenika
4. smanjenje nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj; i posljedično
5. povećanje prihoda u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. KRITERIJI ZA SUDJELOVANJE:

a) Korisnik subvencije (nositelj prava na apliciranja za subvencioniranje temeljem ovog Programa):

Korisnik subvencije je brodar koji ukrcava hrvatske vježbenike na brodove koji plove pod zastavama država članica Europske unije, a samo iznimno i na brodove koji plove pod zastavama trećih država ako je isto opravdano objektivnim kriterijima, kao što je nedostatak slobodnih mjesta na brodovima država članica Europske unije.

b) Karakteristike vježbenika na kojeg se subvencija odnosi („hrvatski vježbenik“):

Hrvatski vježbenik je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište odnosno uobičajeno boravište (rezident) i član je posade koji sudjeluje u izobrazbi na brodu u međunarodnoj ili nacionalnoj plovidbi, koji brod plovi pod zastavom države članice Europske unije, odnosno iznimno i treće države, a radi stjecanja časničkog zvanja u službi palube, stroja ili elektrotehnike sukladno odredbama STCW Konvencije te Pravilnika o zvanjima i svjedodžbama te koji nije obuhvaćen ispunjavanjem propisanih obveza broдача koji sudjeluje u hrvatskom, odnosno sustavu poreza po tonaži broда druge države članice Europske unije ili nekom drugom subvencijom ili mjerom potpore.

c) Karakteristike broда na koji je hrvatski vježbenik ukrcan:

Sufinancira se ukrcaj hrvatskog vježbenika na brodovima koji plove pod zastavama država članica Europske unije, a samo iznimno subvencioniranje vježbeničkog staža može se ostvariti i na brodovima koji plove pod zastavama trećih država ako je isto opravdano objektivnim kriterijima, kao što je nedostatak slobodnih mjesta na brodovima država članica Europske unije.

Vježbenički staž se subvencionira u trajanju do 12 mjeseci na brodovima od 500 bruto tona (u daljnjem tekstu: BT) ili većim u međunarodnoj plovidbi, odnosno u trajanju do šest mjeseci na brodovima od 500 BT ili većim u nacionalnoj plovidbi na području Republike Hrvatske i to isključivo kod onog broдача u nacionalnoj plovidbi koji tom istom vježbeniku osigurava obavljanja i drugog dijela vježbeničkog staža (do punog trajanja) u međunarodnoj plovidbi.

d) Troškovi broдача koji su prihvatljivi za sufinanciranje temeljem ovog Programa:

Vrsta troškova obuhvaćenih subvencijom iz ovog Programa u potpunosti slijedi kriterije iz Smjernica pa tako subvencije za ukrcaj hrvatskih vježbenika palube, stroja i elektrotehnike, temeljem ovog Programa, mogu obuhvaćati i do 100 posto prihvatljivih troškova ukrcaja pod uvjetom da vježbenici nisu aktivni, već pomoćni članovi posade i da se usavršavanje odvija na brodovima koji su upisani u registre država članica Europske unije, a samo iznimno i na brodovima trećih država.

Prihvatljivi troškovi, između ostalih, obuhvaćaju troškove plaće, polaznog i povratnog putovanja, troškove mentorskog rada, hranarine, troškove materijala i robe te amortizacije materijala i potrošne robe izravno povezane s obavljanjem vježbeničkoga staža koji se sufinancira temeljem ovog Programa.

VI. POSTUPAK DODJELE SUBVENCije:

a) Postupak dodjele:

Ministarstvo svake kalendarske godine na svojim mrežnim stranicama objavljuje Poziv za dostavu prijave za sudjelovanje broдача u Programu sufinanciranja ukrcaja vježbenika palube, stroja i elektrotehnike na brodovima u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi (u daljnjem tekstu: Poziv).

Pravo podnošenja prijave temeljem Poziva imaju svi broдачи kako su definirani točkom V.a ovog Programa.

Prijavom broдар dostavlja sve tražene podatke i dokaze iz Poziva, a naročito podatak o broju planiranih dana plovidbe hrvatskih vježbenika na brodovima kako su definirani točkom V.c ovog Programa, a tijekom kalendarske godine u kojoj je Poziv objavljen, koji broj uključuje i dane plovidbe hrvatskih vježbenika koji su već bili ukrčani na brod nakon dodjele sredstava po Programu iz prethodne godine, a prije dana raspisivanja novog Poziva te koji nisu obuhvaćeni drugim oblikom subvencije ili potpore (u daljnjem tekstu: planirani dani plovidbe).⁵

Uz prijavu planiranih dana plovidbe, broдар je dužan dostaviti i ukupan broj dana plovidbe hrvatskih vježbenika koje je ukrcao u kalendarskoj godini koja prethodi godini Poziva kao i ukupan broj dana plovidbe svih vježbenika (uključujući i hrvatske) koje je ukrcao u kalendarskoj godini koja prethodi godini Poziva.

Temeljem dostavljenih podataka o broju dana plovidbe hrvatskih vježbenika u kalendarskoj godini koja prethodi godini Poziva i broju dana plovidbe svih vježbenika u kalendarskoj godini koja prethodi godini Poziva, Ministarstvo, za svakog pojedinog broдача, utvrđuje Koeficijent⁶ (omjer tih dana) temeljem kojeg rangira broдарe.

Ministarstvo utvrđuje maksimalan broj dana plovidbe hrvatskih vježbenika za koji garantira sufinanciranje u godini Poziva na način da, između planiranog broja dana plovidbe i ukupnog broja dana plovidbe hrvatskih vježbenika u prethodnoj kalendarskoj godini svakog pojedinog broдача, izabere manji broj, koji množi s Koeficijentom. Na taj način dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj i kao takav predstavlja maksimalan broj dana plovidbe hrvatskih vježbenika za koji Ministarstvo garantira da će sufinancirati svakom pojedinom broдарu ako se ti dani i ostvare u godini Poziva.⁷

U skladu s navedenim kriterijima, Ministarstvo na svojim mrežnim stranicama objavljuje listu broдача i maksimalan broj dana plovidbe hrvatskih vježbenika za koji garantira sufinanciranje

⁵ Iznimno, u 2021. godini, broдар umjesto planiranih dana plovidbe, odmah dostavlja podatak o broju dana plovidbe koji su zaista i ostvareni u toj godini, a za koji traži sufinanciranje te popis hrvatskih vježbenika na koje se ti dani odnose.

⁶ Ako temeljem takvog izračuna Koeficijent iznosi manje od 0,3, garantira se minimalan Koeficijent u iznosu od 0,3. Koeficijent maksimalno iznosi 1,0.

⁷ Iznimno, obzirom će u 2021. godini broдачи Pozivom odmah biti pozvani na dostavu već ostvarenog broja dana plovidbe hrvatskih vježbenika u 2021. godini, Ministarstvo će odmah u odnosu na taj broj, utvrditi maksimalan broj dana plovidbe hrvatskih vježbenika za koji priznaje sufinanciranje u 2021. godini.

po pojedinom brodaru za tu kalendarsku godinu. Izabrani su brodari dužni najkasnije do datuma označenog u Pozivu, Ministarstvu dostaviti popis hrvatskih vježbenika i pripadajućih im dana plovidbe koji su zaista i ostvareni u godini objave Poziva, a za koji traže sufinanciranje.⁸

Ukoliko je broj stvarno ostvarenih dana plovidbe hrvatskih vježbenika u godini Poziva manji od maksimalnog broja dana plovidbe hrvatskih vježbenika za koji je brodaru Ministarstvo garantiralo sufinanciranje za tu godinu, Ministarstvo brodaru isplaćuje subvenciju samo za onaj broj dana plovidbe koji je zaista i ostvaren.

Ukoliko je broj stvarno ostvarenih dana plovidbe hrvatskih vježbenika u godini Poziva veći od maksimalnog broja dana plovidbe hrvatskih vježbenika za koji je brodaru Ministarstvo garantiralo sufinanciranje za tu godinu, Ministarstvo brodaru isplaćuje subvenciju samo za onaj broj dana plovidbe za koji je garantiralo sufinanciranje.

Također, ako Ministarstvo uvidom u podatke o stvarno ostvarenim danima plovidbe hrvatskih vježbenika u godini Poziva po pojedinom brodaru, utvrdi da raspoloživa financijska sredstva planirana u svrhu dodjele ove subvencije u državnom proračunu Republike Hrvatske za tu kalendarsku godinu, neće biti utrošena u potpunosti, onim brodarima čiji Koeficijent je veći od 0.75; a radi stimuliranja brodarka koji su ukrcali najveći broj hrvatskih vježbenika; razmjerno se povećava dnevni iznos sufinanciranja na način da sva planirana proračunska sredstva za tu godinu budu utrošena. Pritom dnevni iznos sufinanciranja ne smije biti veći od dnevnog troška tog brodarka za vježbenika, sukladno odredbama točke V.d ovog Programa.

Ako, pak, Ministarstvo, uvidom u podatke o stvarno ostvarenim danima plovidbe hrvatskih vježbenika u godini Poziva, utvrdi da raspoloživa financijska sredstva planirana u svrhu dodjele ove subvencije u državnom proračunu Republike Hrvatske za tu kalendarsku godinu, nisu dostatna za sufinanciranje svih brodarka u planiranom okvirom dnevnim iznosu sufinanciranja po ukrcanom vježbeniku – brodarima čiji je Koeficijent manji od 0.50, dnevni iznos sufinanciranja razmjerno će se umanjiti.

Ministarstvo isplate vrši samo za vježbenički staž koje je zaista i odrađen, i to po izvršenom uvidu u podatke koje mu dostavi brodar te po uvidu u CIMIS bazu podataka o ukrcaju/iskrcaju vježbenika i ovjerenom vježbeničkom dnevniku.

Prije isplate subvencije, Ministarstvo sa svakim pojedinim brodarom sklapa ugovor o sufinanciranju.

Brodar za kojeg Ministarstvo utvrdi zlouporabu u postupku sufinanciranja vježbeničkog staža temeljem ovog Programa, ne može sudjelovati u sljedeće dvije godine provedbe ovog Programa.

b) Iznos subvencije:

Ukrcaj vježbenika se planira sufinancirati u okviru raspoloživih proračunskih sredstava za svaku godinu Programa, a najmanje u procijenjenom iznosu od 130,00 kuna po ukrcanom vježbeniku dnevno za vježbenički staž na brodu u međunarodnoj plovidbi, odnosno u iznosu od 65,00 kuna dnevno za vježbenički staž na brodu u nacionalnoj plovidbi.

---

⁸ Iznimno, ova se odredba ne odnosi na sufinanciranje vježbeničkog staža u 2021. godini, obzirom će u 2021. godini, brodari odmah po prijavi na Poziv po ovom Programu dostavljati podatke o broju dana plovidbe hrvatskih vježbenika koji su zaista i ostvareni u toj godini te popis hrvatskih vježbenika na koje se ti dani odnose.

Preostali iznos troškova ukrcanja hrvatskih vježbenika, snose brodari vlastitim sredstvima.

VII. SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU PROGRAMA:

Financijska sredstva subvencije za prvu godinu provedbe Programa (2021. godina) planirana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske na razdjelu 065 Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Glavi 05, aktivnosti A 754037 Sufinanciranje ukrcanja vježbenika na brodove u međunarodnoj i nacionalnoj plovidbi, kontu 3522 Subvencije trgovačkim društvima i zadrugama izvan javnog sektora; u iznosu od 9.150.000,00 kuna te u iznosu od po 7.000.000,00 kuna u 2022. i 2023. godini. Budući da su sredstva za provedbu programa u razdoblju od 2022. - 2024. procijenjena u iznosu od 8.000.000 kn godišnje, sredstva u navedenom iznosu bit će osigurana u financijskom planu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za razdoblje 2022. – 2024. u okviru limita ukupnih rashoda Ministarstva mora, prometa i infrastrukture koje je Vlada Republike Hrvatske utvrdila smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2022. – 2024.